Villamos, fogaskerekü és propeller.

*

Korlátozni akarják a villamosok forgalmát. — Megszüntetik a föltételes megállóhelyeket. — Fölemelték a fogaskerekü viteldiját. — A propeller drágítása.

A főváros közlekedésügyi bizottságának szerdai ülésén Budapest közuti forgalmának minden nyomorusága szőnyegre került. Kezdték a villamossal, folytatták a fogaskereküvel és végezték a propellerrel. A villamostársaságok azzal fenyegetődznek, hogy a forgalmat nemcsak redukálni, hanem *esetleg be is kell szüntetni, ha nem kapnak elegendő szenet.* A bizottság erre elhatározta, hogy a város járjon közbe a szénbeszerzés megkönnyitése érdekében. Beszéltek a szénfogyasztásról és a sürü ismétlődő balesetekkel kapcsolatban a megállóhelyek csökkentéséről, valószinü, hogy a föltételes megállóhelyeket hamarosan megszüntetik. A fogaskerekü viteldijfölemelését némi berzenkedés után tudomásul vették, minthogy a propellervállalat árdrágitó manőverébe is belenyugodott a bizottság.

A villamos.

Napirend előtt *Ehrlich* G. Gusztáv szólalt föl. Elmondotta, hogy Weiskirchner bécsi polgármester bejelentette a minap a bécsi városházán, hogy 200 bécsi villamos mótorja lett használhatatlan és nem képesek a forgalmat föntartani. Bécsben ugy találták, hogy a sok megállás rontja a kocsik szerkezetét és ezt a hibát nem lehet reparálni. Nálunk is tulságosan sok a megálló.

Tudott dolog szerinte az is, hogy *a közönség fele nem fizet a villamosokon* és rövid utakon zónáznak, ugy hogy aki tovább akar menni, nem kap helyet. A kormány örül, ha a városnak minél több baja van. Energikusan kell végre föllépni.

Az elnöklő *Rényi* tanácsos kijelenti, hogy értesült a bécsi villamosmizériákról. Nálunk a mótorokkal *egyelőre* nem lesz baj, mert a mi kocsiparkunk csak fokozódott a háboru óta. Azt valóban megállapitották, hogy *a megállóhelyek sürüsége és a balesetek száma között bizonyos arány van.* A kereskedelemügyi miniszter már kilátásba helyezte, hogy helyszini közigazgatási bejárást rendel el, amelyen meghatározzák az egyes megállóhelyeket és *az összes föltételes megállóhelyeket törlik.*

Ezután *Valtinyi* József müszaki tanácsos ismertette az ügyosztály előterjesztését a villamostársaságok kérelméről, amelyben megemlitik a társulatok, hogy a szénhiány aggodalmas arányokat ölt és hogy e miatt a közlekedés máris szenved és *ha a város nem jár közbe, hogy szenet kapjanak, akkor nemcsak redukálni kell a forgalmukat, hanem esetleg be is kell majd szüntetni.* Az ügyosztály is szükségesnek látja a hatósági intézkedést és javasolja, hogy intézzenek föliratot a kereskedelemügyi és belügyminiszterhez, hogy járjanak közbe a szénbeszerzésnél.

Zipernovszky Károly szerint jó volna már most megállapitani, hogy mi lesz, ha szén nem jön és *milyen relációkat fognak majd forgalmon kivül helyezni.* (Erre mi is kiváncsiak vagyunk. Vajjon nem gondolnak-e azokra a vonalakra, amelyeket leginkább a főváros környékén lakó munkásság vesz igénybe, csakhogy a város belső területén utazók kényelmét ne zavarják meg?) A megállóhelyek csökkentését egyébként Zipernovszky is ajánlja.

Krammer Károly azt ajánlja, hogy *már most redukálják a forgalmat.*

Hecht Manó ugy véli, hogy a villamosmizériák főoka az, hogy a közönség fegyelmezetlen, rendőrség pedig nincs. Nem ajánlja a megállók ritkitását, mert ebből botrányos jelenetek és verekedések fejlődhetnek. A közönség már megszokta a mai megállókat.

Schreiber Emil dr. rendőrtanácsos megállapitja, hogy a nap-nap után jelentkező üzemi bajok, a megállóknál lejátszódó botrányos jelenetek, az anyaghiány *és a személyzetnek elégtelensége* okai a közlekedés terén mutatkozó bajoknak és a torlódásoknak. Igaz, hogy a megállóhelyek redukálásának vannak hátrányai, ámde sokkal több az előny, amely a redukcióból származik. A bajokon talán az segithetne, *ha a társaságokat rászoritanák az ugynevezett inditó kalauz alkalmazására.*

A bizottság végül elfogadta az ügyosztály javaslatát.

A svábhegyi fogaskerekü vaspályatársaság kéri, hogy *tavaszra fölemelhesse a viteldijakat.* Be is mutatott egy tervezetet, amelyben körülbelül 30 százalékos emelést kér. Az ügyosztály megvizsgálta a vállalat által közölt adatok helyességét és azt javasolja, hogy *adják meg a tarifaemelést, de csak 1917-re* és ha a fogaskerekü megváltására kerül a sor, ennek az évnek az üzleti eredményét ne vegyék figyelembe.

Girardi bizottsági tag nem fogadja el a javaslatot, mert nem fontos, hogy mennyi a vasút jövedelme a fogaskereküné1, az a kérdés, *mit kerestek telekeladásokból,* mert ez az ő főjövedelmük.

Zipernovszky Károly helyteleniti a fogaskerekü egész közlekedését, kritikán alulinak tartja, de mindazonáltal *elfogadja a javaslatot.*

A vége természetesen az volt, hogy elfogadták az ügyosztály javaslatát, vagyis *hozzájárulnak a viteldijemeléshez.* Következett

a propeller

tarifaemelésének az ügye. Ennek az előzményeiről már többször irtunk. Legutóbb akkor, amikor a tanács elhatározta, hogy tiltakozását jelenti be a viteldij fölemelése ellen, mert a főváros csak azzal a kikötéssel ment bele a propellervállalat partbérletének a meghosszabbitásába, ha a vállalat ezentul a viteldijakat a főváros megkérdezése és hozzájárulása nélkül nem emeli. Tudjuk azonban, hogy a vállalat nem kérdezte meg a fővárost, egyáltalán fütyült a tanács kikötésére és egyszerüen fölemelte a tarifát. A bejelentett tiltakozás helyett azonban mi történt? Az történt, hogy az ügyosztály javasolta, hogy a társasággal önnálló partbérleti szerződést csak olyan föltétel mellett hosszabbitsa meg a főváros, ha kötelezi magát arra, *hogy ezentul a viteldijait a főváros hozzájárulása nélkül nem emeli* és hogy ha az eddigi kötelező öt járatot továbbra is föntartja. Ez természetesen nem a már megtörtént viteldijemelésre, hanem a jövőben tervbe veendő árdrágitó szándékokra vonatkozik. A bizottság *hozzájárult a javaslathoz* és igy a propellervállalat manövere teljes mértékben sikerült.